

רויאל היה רחוק מלהיות טרוריסט. גישתו היתה כזו של חייל מקצועי. לא היה לו ספק שהארגון הצבאי אינו יכול להיות אלא זרוע מבצעת של מרות פוליטית. ההבדל בינו ובין ההגנה היה כי זו האחרונה הכירה במרות הסוכנות היהודית, בעוד ש"רויאל הכיר במרות המפלגה הריביוניסטית.

בהנהגתו נערכו ההכנות הראשונות ל"תגובה", סיסמתו החדשה של הארגון. המגמה: לא לחכות להתקפות הערבים, אלא לנקום בהם לפי אותן השיטות, ביתר יעילות. ביום הששי השחור", הוא יום 14.11.37, בוצעו הפעולות הראשונות בר"ש שלם, שפשטו במהרה בכל רחבי הארץ. בהמשך פעולות אלה נתפס שלמה בן-יוסף, איש בית"ר ואצ"ל בראש פנה, נשפט ונתלה. אף כי בן-יוסף לא היה איש גדול, ומעשהו היה בלתי-מתוכנן וכמעט ילדותי בביצועו, הפך שמו חיש מהר לסיסמה מלהיבה, שנתנה את הדחיפה האחרונה למהססים. "יום הששי השחור" הוא יום הולדתה האמיתית של המחתרת ה"פורשת".

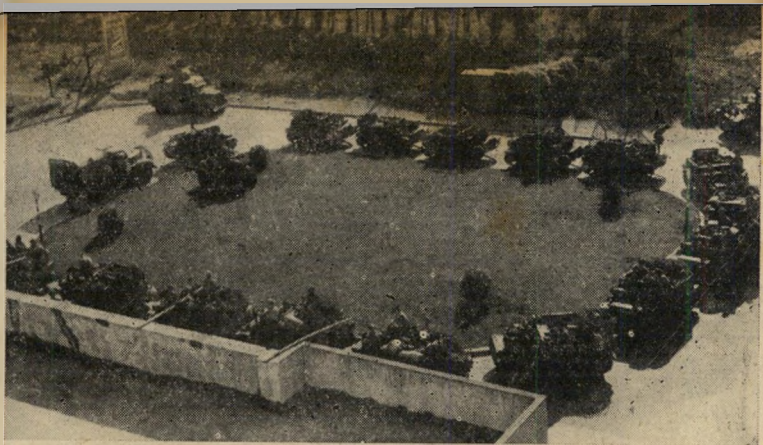
כשיצא רויאל לפאריס כדי להפגש (בפעם הראשונה) עם ז'בוטינסקי, עשה עליו רושם עמוק. איש המעשה השקט והנמרץ, הבטוח בעצמו, הלהיב את דמיונו של ז'בוטינסקי, שהיה יותר בעל נשמה חולמנית של משורר. "אדוני", אמר ז'בוטינסקי, "אני מחכה לו חמש עשרה שנה".

"האויב הוא הערבי" הלך הרוח של הנוער הקיצוני דחף את הארגון קדימה, לא נתן לו לדרוך במקום. ה"תגובה" חזרה לספק אותו. הפעולות עוררו בן בטחון עצמי חדש.

אותה שעה עבר הארגון לפעולה גלויה ראשונה מכוונת נגד הממשלה, שפירסמה את הספר הלבן. הארגון (שפעל אז כבר באופן עצמאי, בלי אישור ז'בוטינסקי), פוצץ תאיטלפונים בערים הגדולות, פגע בכמה מקומות ברכוש ממשלתי. בכל זאת מסמך נות פעולות אלה, ששוררו בשעתו צחוק רב ותלונות מצד היהודים דווקא (שהדוקקו לטלפונים), מפנה רב-משמעות. המטרה נשארה המלחמה בערבים. (חזור פנימי של אותם הימים נשא את הכותרת: "האויב הוא הערבי") אך כבר נראתה האפשרות שיש לפגוע בבריטים, כדי להשיג מהם ויתורים, להניע אותם לחידול ממדיניות פרועותיהם ולהפכם שוב בני-ברית כבימי בלפור. ז'בוטינסקי עצמו הסביר שישנן שתי אנגליות — אנגליה הטובה, ירידת היהודים, מסוגם של בלפור וודג'ווד, שנרדמה, ואנגליה רעה, מסוגם של הפקידים בארץ, אנשי לירנס וסטורס.

אולם בינתיים נרקמו תכניות בעלות אמיציות רחבות יותר. בפולין קמו תאים של אצ"ל שהוציאו שני עתונים (לפי הסכם פנימי היה מפקד האצ"ל בארץ נציב ביתר, ואילו נציב ביתר בפולין היה מפקד האצ"ל שם). נולד הרעיון לערוך פעולת-הפגנה עצומה: להעלות רכבות צעירים מזוינים על אניות, להורידם בחופי הארץ, להעמיד את האנגלים בפני עובדה קיימת של קיום צבא עברי. התכנית, הנראית כיום נאיבית במקצת, אך שהרעידה אז את הלבבות המעטים שידעו אודותיה, לא יצאה אל הפועל: הממשלה הפולנית, שהתייחסה אליה באהדה (מתוך רצון להיפטר בצורה אנושית זו מן היהודים) נכנסה לסכסוך הגדול עם גרמניה הנאצית, לא היתה עוד מעוניינת לריב עם האנגלים.

שריד של המאה הקודמת. בינתיים אירעה התפתחות

המצור הצבאי: זחלים ברייטיים ליד בית הבימה. במשך ארבעה ימים הובאו מאתיים אלף תושבי העיר למכלאות. היה זה ניסיון להנהיג שיטה חדשה לדיקציוניזם בריטיים. בכל זאת היה קציר דל ביותר: ממנהיגי המחתרת נתפס רק יצחק זרניצקי "שמיר", איש-הברזל שנחשב לי עמוד השדרה של לח"י, שהתחפש כרב. מנהיגים אחרים היו בידי המזהים, אך לא זוהו. המצור שגרם סבל רב לזוהו. המצור שוב, היה מכוון לעורר שנהא למחתרת.

זוהי ארצנו — הלאה הכובשים הבריטיים. הכרזות שניתלו בתל-אביב על חוטי החשמל, ביום בואם של חברי ועדת החקירה של א.ו.ס. בתמונה: בואה של ועדה למלון גת'רימון, ברחוב הירקון. חברי הועדה נפגשו אחרי-כן בחשאי עם מנחם בגין.

פעולה קטנה: תחנת הרכבת ברמלה שפוצצה.

בית-הגורדשמיט: פיצוץ מועדון הקצינים הבריטיים בירושלים, מול בנין הסוכנות היהודית. אחר פעולה זו הוסל המצב הצבאי המפורסם — "מיבצע פיל" — שהרס את חי"ה משק של תל-אביב וניתק אותה מן העולם. מפקד הדיביזיה הראשונה הכריז: "הצבא ימשיך בחיפושיו עד שידוכאו הטרוריסטים עד עפר — אפילו אם יארך הדבר שבועות. הטרוריסטים לא יוכלו להימלט אלא בדרך הים ולכן יאג הצ"ח. ואילו רדיו לונדון הודיע גלויות: "המש" טר הצבאי לא יוסר כל עוד לא יסגור גיר הישוב את המרוריסטים". פעור לה זו, שבאה — כמו כל שאר הפעולות שהטילו סבל על ההמונים — נכ לעורר זעם המוני נגד המחתרת, נכ שלה. עיר סובת הכשלו: אי נכר נות הממשלה הבריטית לוותר ויתור רים פוליטיים. עד היום שאלה גדו האנגלים לתת ל"ד"ר ויצמן את מאה אלף הטרטיפיקטים המפורסמים, יתכן שבמקרה זה היה הישוב מכריח את המחתרת לחזול מפעולותיה (לפחות לכמה שנים). והשלטון הבריטי בארץ-ישראל היה נשאר על כנו עד היום.

ש.ד. (קיצור ל"שמונה-עשרה דרסק") וקראו לעצמם בשם הנהגה "הארגון הצבאי הלאומי בארץ-ישראל". היתאוריה של הארגון נוסחה עלידי מפקדו היליון, זאב ז'בוטינסקי. נקודת-המוצא היתה ההערכה הגדולה אשר ז'בוטינסקי רחש אותה, באופן אישי, עד ליומו האחרון, לתרבות האנגלית. לדעתו של ז'בוטינסקי חיפשו האנגלים שותף מקומי במרחב, ובחורו, כמובן, בשותף שיראה להם חזק ביותר. כיון שהערבים ערכו מדי פעם מאורעות צבאיים, בעוד שהישוב שתק והבליג, האמינו האנגלים ש"הערבים חזקים, הישוב חלש וחסר רוח-קרב. היה צורך — לדעת ז'בוטינסקי — לשכנע את האנגלים שגם היהודים יודעים לחחום, שהם יכולים לגלות כוח חזק יותר מאשר הערבים, ואז יחולו האנגלים לתמוך בערבים, יתמכו ביהודים. על הארגון הצבאי הלאומי הטילו ז'בוטינסקי להוכיח את הדבר לאנגלים.

הנוער הרגיש מצב משפיל. אולם תהיה זאת טעות גדולה לחשוב כי הנוער שהצטרף לארגון הצבאי הלאומי החוש עשה זאת על סמך חשבון פוליטי הגיוני, או שהתלהב לחישובים הטכסיטיים של ז'בוטינסקי. המניע הנפשי, הגל הרגשי הראשון ש"העלה את הארגון הצבאי הלאומי לגורם בעל כוח, היה עמוק יותר.

עד שנת 1933 היה הישוב קטן, דל אמצעים. הגנה צבאית יעילה, כפי ששתי ההגנות דגלו בה, היתה המקסימום שאפשר היה לחלום עליו. אולם העליה ההמונית והפרחה הכלכלית שינו זאת. הישוב החל מרגיש עצמו כחטיבה עצמאית, מדינה בזעיר-אנופי. איש לא הטיל ספק שההתפתחות תימשך, בקצב גור בר והולך, עד שתקום אומה עצמאית, חזקה, עומדת ברוש עצמה.

גל זה של אופטימיות הופרע עלידי המאורעות. הנוער, שגדל בתנאים החודשים, החל מרגיש את ה"מצב כמשפיל: הערבים פעלו, היהודים שתקו. ההגנה הקיימת לא הראתה לו מוצא מן המצב. לעומת זאת נראה המוצא שהוצע בפי הארגון החדש כפשוט וברור, בלתי זקוק לניתוח הגיוני. הארגון לא יצר הלך רוח זה. הוא היה פרי.

"אני מחכה חמש עשרה שנה" אחד הג'יגים האופטימיים של נוער זה היה דויד רויאל, אחד המפקדים של ההגנה ה"מינית" לשעבר, שעלה במרה לדרגת המפקד הראשי של הארגון הצבאי הלאומי בארץ-ישראל, אחרי שפוטר מפקדו הראשון, משה רוזנברג.

רויאל שהיה אז בן 26, סימל את הארגון של אותם הימים. יליד ליטא, בן מורה ובת-רב, הגיע לארץ בהיותו בן 3, גורש עלידי התורכים במלחמת-העולם וחזר בהיותו בן 12. הוא למד בביה"ס תחכמוני בתל-אביב, שם לימד אביו, משה רוזנסון, הפך בחור ישיבה, עבר לאוניברסיטה העברית. כשהצטרף לה"גנה היה תפקידו הראשון ללחץ את חללי ישיבת חברון.

הכ"ג'נטים התלויים: פעולת התנמול של אצ"ל שעוררה בשנת 1937 את ההתנגדות החזקה ביותר בגלל טמינת מוקשים ליד הגופות התלויים.

פריצת כלא עכו: שער הברזל שנפרץ על-ידי האסירים באחד המיבצעים המופלאים ביותר.